[In English, p. 2 - suomeksi, s. 3]

БЕСЕДА НАРКОМА ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ СССР В. М. МОЛОТОВА С ПОСЛАННИКОМ КОРОЛЕВСТВА НОРВЕГИЯ В СССР Э. МАСЕНГОМ

25 марта 1940 г.

Посланник делает тов. Молотову устное заявление по поводу речи Хамбро, приведенное полностью в вербальной ноте, которую он вручает тов. Молотову (текст ноты прилагается при записи).

Посланник добавляет, что он читал в иностранных газетах, что будто бы названная речь была произнесена в норвежском парламенте. Это — ошибка. Речь г-на Хамбро не имела никакого отношения к парламенту.

Приняв ноту, тов. Молотов указывает посланнику, что Хамбро является достаточно авторитетным лицом, чтобы выражать политику Норвегии. Его речь была широко распространена, и она характеризует политику определенных кругов Норвегии. Речь проникнута духом реванша. Заключенный мир назван в ней несправедливым, и как "несправедливый" он "долго существовать не может". Это выступление нельзя истолковать иначе, как поддержку некоторых реваншистско-авантюристских стремлений. В свете этой речи вопрос о союзе между Норвегией, Швецией и Финляндией принимает особый характер. Такова оценка этой речи Советским правительством.

Что же касается вопроса об участии Финляндии в этом союзе, то, с точки зрения Советского правительства, такое участие противоречило бы всему договору между СССР и Финляндией.

Для Швеции и Норвегии участие в этом союзе означало отказ от политики нейтралитета. В этом случае Советское правительство сделало бы соответствующие выводы относительно политики Швеции и Норвегии.

В этих условиях вопрос о том, где была произнесена речь и ездил ли г-н Хамбро в Стокгольм для переговоров, имеет второстепенное значение. Речь раскрыла смысл проектируемого соглашения. Советское правительство имеет об этом проекте определенное мнение, о котором оно хотело Норвегию и Швецию предупредить.

Посланник говорит, что если речь Хамбро и может быть истолкована в агрессивном смысле, то она нисколько не выражает политики правительства. Посланник недавно был в Норвегии, где беседовал с председателем совета министров и министром иностранных дел, и он убежден в том, что Норвежское правительство не будет вести политики, которая противопоставлялась бы политике Советского Союза, Это решение Норвегии было ясно выражено тем, что Норвежское правительство решительно воспротивилось проходу англо-французских войск через территорию своей страны. Не может быть никаких сомнений в том, что Норвегия и впредь будет вести политику строгого нейтралитета.

Тов. Молотов говорит посланнику, что он уже сообщил последнему об отношении СССР к проекту "оборонительного" союза. Что же касается заявления посланника, то тов. Молотов говорит, что принимает его к сведению.

Приложение: копия ноты норвежской миссии.

Беседу записал Подцероб

АВП РФ, ф. 06, оп. 2, п. 1, д. 10, л. 54—55.

Источник: Министерство Иностранных Дел Российской Федерации. Документы внешней политики. 1940—22 июня 1941. XXIII:1. № 96. Москва: Междунар. отношения, 1995.

CONVERSATION OF THE PEOPLE'S COMMISSAR FOR FOREIGN AFFAIRS OF THE USSR V.M. MOLOTOV WITH THE ENVOY OF THE KINGDOM OF NORWAY IN THE USSR E. MASENG

March 25, 1940

The envoy makes to Comrade Molotov an oral statement on Hambro's speech, given in full in a *note verbale*, which he hands over to Comrade Molotov (the text of the note is attached at the record).

The envoy adds that he had read in foreign newspapers that the said speech was supposedly delivered in the Norwegian parliament. This is mistake. Mr. Hambro's speech had no relation to parliament.

Having accepted the note, Comrade Molotov points out to the envoy that Hambro is an authoritative enough person to express the policy of Norway. His speech was widespread, and it characterizes the politics of certain circles in Norway. The speech is imbued with the spirit of revenge. The concluded peace [with Finland] is called unfair in it, and as “unfair” it “cannot exist for a long time”. This statement cannot be interpreted otherwise than as a support for certain revanchist and adventurous aspirations. In the light of this speech, the question of an alliance between Norway, Sweden and Finland takes on a special character. Such is the assessment of this speech by the Soviet government.

As for the question of Finland's participation in this alliance, from the point of view of the Soviet government, such participation would be contrary to the entire treaty between the USSR and Finland.

For Sweden and Norway, participation in this alliance meant abandoning the policy of neutrality. In this case, the Soviet government would draw appropriate conclusions regarding the policies of Sweden and Norway.

In these circumstances, the question of where the speech was delivered and whether Mr. Hambro travelled to Stockholm for talks is of secondary importance. The speech revealed the meaning of the designed agreement. The Soviet government has a definite opinion about this project, which it wanted to warn Norway and Sweden about.

The envoy says that if Hambro's speech can be interpreted in an aggressive sense, then it does not at all express the policy of the government. The envoy was recently in Norway, where he spoke with the chairman of the Council of Ministers and the Minister of Foreign Affairs, and he is convinced that the Norwegian government will not pursue a policy that would oppose the policy of the Soviet Union.This decision of Norway was clearly expressed by the fact that the Norwegian government is opposed the passage of the Anglo-French troops through the territory of their country. There can be no doubt that Norway will continue to pursue a policy of strict neutrality.

Comrade Molotov tells the envoy that he has already informed the latter about the USSR's attitude to the project of a "defensive" alliance. As for the envoy's statement, Comrade Molotov says he takes note of it.

Appendix: copy of the Norwegian mission note.

The conversation was recorded by Subtserob

АВП РФ, ф. 06, оп. 2, п. 1, д. 10, л. 54—55.

Source: Ministry for Foreign Affairs of the Russian Federation. Foreign policy documents. 1940—22. kesäkuuta 1941. XXIII:1. Nro 96. Moscow: Internat. relations, 1995.

NEUVOSTOLIITON ULKOASIAIN KANSANKOMISSAARI V.M. MOLOTOVIN KESKUSTELU NORJAN KUNINGASKUNNAN NEUVOSTOLIITON LÄHETTILÄÄN E. MASENGIN KANSSA

25.maaliskuuta 1940

Lähettiläs antaa tov. Molotoville suullisen lausunnon [suurkäräjien puhemies] Hambron puheesta. Ohessa kokonaisuudessaan verbaalinooottina, jonka hän ojentaa tov. Molotoville (nootin sisältö on pöytäkirjan liitteenä).

Lähettiläs lisää, että hän on lukenut ulkomaisista sanomalehdistä, että puhe pidettiin oletettavasti Norjan parlamentissa [Suurkäräjillä]. Se on erehdys. Hra Hambron puhe ei ole liity parlamenttiin.

Hyväksyttyään nootin, toveri Molotov huomauttaa lähettiläälle, että Hambro on riittävän arvovaltainen henkilö ilmaisemaan Norjan politiikan. Hänen puheensa oli levinnyt laajasti ja se luonnehtii tiettyjen piirien politiikkaa Norjassa. Puhe on täynnä koston henkeä. Tehtyä rauhaa [Suomen kanssa] kutsutaan siinä epäoikeudenmukaiseksi, ja "epäoikeudenmukaisena" sitä "ei voi kestää kauan". Tätä lausuntoa ei voi tulkita muuten kuin tukena tietyille revanšistisille ja seikkailunhaluisille pyrkimyksille. Tämän puheen valossa kysymys Norjan, Ruotsin ja Suomen välisestä liittoutumasta saa erityisluonteen. Tällainen on Neuvostoliiton hallituksen arvio tästä puheesta.

Mitä tulee Suomen osallistumiseen tähän allianssiin, Neuvostoliiton hallituksen näkökulmasta tällainen osallistuminen olisi koko Neuvostoliiton ja Suomen välisen sopimuksen vastaista.

Ruotsille ja Norjalle osallistuminen tähän liittoon merkitsi puolueettomuuspolitiikan hylkäämistä. Tässä tapauksessa Neuvostoliiton hallitus tekisi asianmukaiset johtopäätökset Ruotsin ja Norjan politiikasta.

Näissä olosuhteissa kysymys siitä, missä puhe pidettiin ja onko Hambro matkustanut Tukholmaan neuvotteluihin, on toissijainen. Puhe paljasti suunnitellun sopimuksen merkityksen. Neuvostohallituksella on varma mielipide tästä hankkeesta, josta se halusi varoittaa Norjaa ja Ruotsia.

Lähettiläs sanoo, että jos Hambron puheen voi tulkita aggressiivisessa mielenlaaadussa, se ei lainkaan ilmaise hallituksen politiikkaa. Lähettiläs oli äskettäin Norjassa, jossa hän puhui valtioneuvoston puheenjohtajan ja ulkoministerin kanssa, ja hän on vakuuttunut siitä, että Norjan hallitus ei aio harjoittaa politiikkaa, joka olisi vastakkainen Neuvostoliiton politiikalle. Norjan hallitus ilmaisi selvästi se, että Norjan hallitus vastustaa englantilais-ranskalaisten joukkojen kulkemista maansa läpi. Ei ole epäilystäkään siitä, että Norja jatkaa tiukan puolueettomuuden politiikkaa.

Comrade Molotov tells the envoy that he has already informed the latter about the USSR's attitude to the project of a "defensive" alliance. As for the envoy's statement, Comrade Molotov says he takes note of it.

Toveri Molotov kertoo lähettiläälle, että hän on jo informoinut tätä Neuvostoliiton suhtautumisesta suunniteltuun "puolustus"-liittoon. Lähettilään lausunnon osalta toveri Molotov sanoo ottavansa sen huomioon.

Liite: kopio Norjan lähetystön nootista.

Keskustelun merkitsi muistiin Subtserob

АВП РФ, ф. 06, оп. 2, п. 1, д. 10, л. 54—55.

Lähde: Venäjän federaation ulkoministeriö. Ulkopolitiikan asiakirjoja. 1940—22. kesäkuuta 1941. XXIII:1. Nro 96. Moskova: Kansainväl. suhteet, 1995.